

DIREKTNI ORALNI ANTIKOAGULANTNI LEKOVI U PROFILAKSI I TERAPIJI TROMBOEMBOLIJSKIH BOLESTI

Milan Tomić¹, Aleksandra Novaković², Predrag Milojević^{3,4}, Dragoslav Nenezić^{3,4}, Ivan Stojanović^{3,4}, Predrag Gajin^{3,4}

¹Klinički centar Srbije, Beograd

²Katedra za farmakologiju, Farmaceutski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd

³Institut za kardiovaskularne bolesti „Dedinje“, Beograd

⁴Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu

SAŽETAK

Više od 50 godina, antagonisti vitamina K bili su jedini dostupni oralni antikoagulantni lekovi. S obzirom na to da njihova primena podrazumeva brojna ograničenja, bilo je neophodno razviti i uvesti u kliničku praksu nove oralne antikoagulantne lekove. Ovi lekovi imaju brojne prednosti u poređenju s antagonistima vitamina K, koje uključuju brz početak i prestanak dejstva, mali broj interakcija s drugim lekovima i hranom, pojednostavljen način doziranja, kao i predvidivu farmakokinetiku, čime se eliminiše potreba za svakodnevnim laboratorijskim praćenjem. Osim toga, novi oralni antikoagulantni lekovi deluju selektivno samo na jedan faktor koagulacije. Trenutno su odobreni za upotrebu direktni inhibitor trombina, dabigatran eteksilat, kao i direktni inhibitori faktora Xa, rivaroksaban, edoksaban i apiksaban. Dabigatran eteksilat i apiksaban odobreni su za primarnu prevenciju venske tromboembolije kod odraslih pacijenata koji se podvrgavaju elektivnom hirurškom zahvatu totalne zamene kuka ili kolena, dok je za prevenciju moždanog udara i sistemske embolije kod odraslih pacijenata sa nevalvularnom atrijalnom fibrilacijom, pored navedenih antikoagulantnih lekova, odobren i edoksaban. Za terapiju i prevenciju rekurentne duboke venske tromboze odobreni su dabigatran eteksilat, rivaroksaban i edoksaban. Osim toga, rivaroksaban je odobren i za sekundarnu prevenciju aterotrombotičkih događaja nakon akutnog koronarnog sindroma.

Ključne reči: antikoagulansi; trombin; faktor Xa; faktor IXa; tromboza.